

ЦРНС Вх № 506/16.11.2018г

СТАНОВИЩЕ

от доц. Ирен Йорданова Пелтекова, доктор
Софийски университет „Св. Климент Охридски”

Относно дисертационния труд на **Бауыржан Зауренбекович Зауренбеков**, докторант редовна форма на обучение към катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал”, НСА „Васил Левски” за придобиване на образователната и научна степен „Доктор” в професионално направление 7.6 Спорт, научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ)”

Тема: **“Еффективность применяемых средств и методов физической подготовки баскетболистов в процессе учебно-тренировочных занятий в ВУЗЕ”** ("Еффективност на използваните средства и методи на физическа подготовка на баскетболисти в процеса на учебно-тренировъчните занимания във ВУ").

Научен ръководител: Доц. Цанко Цанков, доктор – НСА „Васил Левски“

Дисертационният труд на **Бауыржан Зауренбеков** разглежда проблем с научна и научно-приложна стойност. Избраният за решаване проблем предизвиква от дълго време интереса на спортни и баскетболни специалисти, но значимостта и актуалността нараства в съвременните тенденции при подготовка на баскетболните отбори в условията на университетското образование и все по-големия интерес към студентския баскетбол. Докторантът приема предизвикателството да изследва три ключови за баскетболната подготовка проблема – физическата подготовка, точността на стрелбата в кош и състезателната дейност на студентите-баскетболисти. Всеки един от тези три въпроса, сам по себе си, представлява достатъчно обхватна изследователска проблематика, достойна за дисертационна разработка.

Дисертацията е с обем от 167 страници и е организирана в следната структура: увод, три основни глави, изводи и препоръки, библиография и приложения. Библиографията е съставена със 177 източника от руска и

българска специализирана литература и научни издания, и един електронен сайт. Прави добро впечатление, че използваната литература включва издания от 1968 г. до 2017 г., като по този начин се обхващат времеви период от 49 г. по изследвания проблем, което е потвърждение за изчерпателно анализиране на литературата по темата.

Първата глава „Теоретические и методические основы применяемых средств физической подготовки у баскетболистов в процессе учебно-тренировочных занятий в ВУЗЕ“ (с. 12-61) е задълбочен обзор върху теоретични аспекти за методическите основи на използваните средства за физическата подготовка на баскетболистите в процеса на баскетболното им обучение. Също така в тази е разгледан въпроса за възрастовото развитие на основните морфологични, физиологични и биологични промени, които настъпват в организма на човека между 17-22-годишна възраст. Знанията за настъпващите промени, както уточнява докторантът помагат за регулиране на тренировъчното натоварване, за осъществяване на оперативен, текущ и етапен контрол по време на подготовката (с. 37). В подточка 5.1 авторът много умело обвързва влиянието на нивото на общата и специална физическа подготовка със стабилността и вариативността на проявление на технико-тактическите умения. Бауыржан Зауренбеков прави извод, че по време на технико-тактическите действия баскетболистите трябва да проявяват своите атлетически качества (с. 58-59).

Специално ще отбележа, че докторантът е направил синтезирани изводи след всяка подточка и в края на първа глава, което показва неговото умение да анализира и отделя главните аспекти на всеки изследван проблем.

След изчерпателния литературен анализ Бауыржан Зауренбеков много прецизно е извел работната хипотеза.

Във втората глава „Цель, задачи, методы и организация исследования“ (с. 61-76) е представена методологията на изследването. Тук авторът е формулирал целта, шест задачи, предмета, обекта и контингента на изследването.

Изследвани са 80 състезатели по баскетбол от Република Казахстан. От тях 50 са от подготвителни детско-юношески групи и 30 са студенти. Изследваните лица са на възраст между 14-28 години. В експерименталната група са участвали 15 баскетболисти и същото количество от 15 изследвани лица в контролната група от ДЮСШ №9 – УТГ.

В тази глава докторанта подробно представя три комплекса от упражнения (тези комплекси могат да се видят в приложенията 1,2,3) и етапите на тяхното апробиране в практиката.

Бих искала да отбележа като принос на Бауыржан Зауренбеков, осъществяването на дългия спортно-педагогическия експеримент. Той е проведен в течение на два сезона и цялостния тренировъчен процес през този период от време е съобразен с разработването на авторската методика за баскетболна подготовка. Казвам това, за да подчертая отдадеността и сериозността на Бауыржан Зауренбеков към разработването на докторския труд.

Приложените спортно-педагогически и статистически методи са подходящи и дават възможност за коректно разкриване на състоянието на изследваните показатели.

Третата глава „Научное обоснование эффективности применения педагогических технологии по физической подготовке у баскетболистов в условиях обучения в ВУЗЕ (с. 77-147) има приносен характер и в нея докторантът прави своите научни анализи, които са поетапни спрямо тестовите методики и синтезирани в обобщения, от които са изведени пет извода и пет препоръки.

Статистическата обработка на данните е съобразена с целите на изследването, а интерпретацията на резултатите се осъществява в синхрон с теоретичната постановка. Всички резултати от изследването са представени нагледно в 18 цветни фигури и 21 таблици, които улесняват възприятието на информацията.

Резултатите от изследването са представени логично и последователно в 6 отделни параграфа. Направен е анализ на скоростно-силовите качества на студентите, специалната издръжливост на баскетболистите спрямо тяхната квалификация и игрова позиция. Научно-практичен принос според мен имат резултатите представени в подточка III.3 (табл.14, 15; с. 114-115), където докторантът представя ефективността на точността на стрелбата в кош от средно и далечно разстояние след различна интензивност на натоварването.

Анализът от резултатите при стрелбата от зоната на трите точки (III.4) изпълнена от студенти с различен игрови пост и различни зони спрямо кош предоставят на баскетболните специалисти една изчерпателна научно-практическа информация за ефективността, зоните и честотата на изпълнения на тази стрелба.

Резултатите от сравнителния анализ за влиянието на скоростно-силовата подготовка със състезателната дейност на баскетболистите в годишния макроцикъл и влиянието на физическата подготовка върху технико-тактическата дейност (III.5 и III.6) показват, че баскетболистите от ЕГ са се справили по-добре от тези в КГ. На практика това доказва ефективността на педагогическия експеримент, с което докторанта успешно доказва работната хипотеза на дисертационния си труд.

Прочитането на труда бе за мен удоволствие, свързано с професионален интерес към получените резултати.

Представени са необходимият брой публикации по темата.

В заключение на становището ще обобща, че дисертационният труд установява резултати с практико-приложни и теоритико-приложни стойности и допринася за повишаване на ефективността на учебния процес при спортната подготовка на студенти-баскетболисти. Трудът е разработен според изискванията за ЗРАСРБ и показва, че докторантът притежава качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване и демонстрира висока баскетболна и педагогическа компетентност. Бауыржан Зауренбеков е изпълнил добросъвестно поставената цел и задачи на изследването и достига до резултати, които имат потенциал за бъдещо приложение в спортно-състезателната дейност на баскетболни студентски отбори.

На основата на гореизложеното потвърждавам отличните си впечатления от този изследователски продукт и убедено призовавам уважаемото Научно Жури да присъди на **Бауыржан Зауренбекович Зауренбеков** образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 7.6 Спорт, научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ)“.

13.11.2018 г.

Член на научното жури:.....

Доц. Ирен Пелтекова, доктор